

завладели цѣлия Балкански полуостровъ и стигнали дори до Виена, установили се тука, образували си своя държава — „Отоманското царство“ — като оставили на гърците да владатъ само въ църковно отношение покоренитѣ отъ тѣхъ народи. Така България, хубавата и въ голѣма степенъ плодovitа българска земя, станала плячка на хищницитѣ турци; така българинътъ се лишилъ отъ скѣпата свещена свобода и си намѣкналъ ярема¹⁾ на двойното робство. И подъ тоя грозенъ яремъ пѣшка страдалецътъ български народъ цѣли петъ вѣка, макаръ не веднажъ да се е възмущавалъ отъ него, макаръ не веднажъ да е лѣлъ обилна кръвъ, за да си повърне загубената свобода. Прѣзъ цѣлитѣ петъ робски вѣкове нашата татковина е била свидѣтелка на редъ възстания, въ които българинътъ юнашки се е борилъ ту противъ грѣцкитѣ духовници, ту противъ турцитѣ-владѣтели. Ала мѣчно се печели загубеното. Всѣка педя отъ нашата земя е напоена съ скѣпата юнашка кръвъ на ония горещи родолюбци, които за общото, отечественото добро, зарѣзаха домоветѣ си и ближнитѣ си. . . .

При всичко това, обаче, лжчитѣ на свещената свобода не можеха да проникнатъ въ страдащата българска земя. Прѣзъ 1876 год. се повдигна голѣмото априлско възстание, което стана причина да се опустошатъ отъ турцитѣ много български градове и села. Копривщица, Клисурса, Панагюрище, Батакъ, Перушица — тия имена вѣчно ще красятъ страницитѣ на нашата народна история, вѣчно ще наумяватъ, до каква самоотверженостъ е довеждало родолюбието тогавашния българинъ. Турцитѣ съ звѣрско ожесточение разрушиха тия градове и села дори до основитѣ имъ; тѣ, безъ страхъ отъ Бога и безъ свѣнъ отъ хората, покосиха живота на хиляди мѣже, жени и дѣца. Ала тия развалини и тия купища отъ човѣшки кости станаха скѣпа основа на златната българска свобода, която на скоро биде спечелена съ оржжието на братския руски войникъ. Звѣрската жестокость, съ която турцитѣ се нахвърляха на възстаналитѣ села и градове, безмилостната сѣчь, на която тѣ прѣдадоха и жени, и дѣца —

¹⁾ Хомотъ.